Poštnina plačana v gotovini

Posamezna številka 1·— Din

IZHAJA VSAKO SOBOTO. Uredništvo in uprava Ljubljana, Dalmatinova ulica 11. — Poštni predal št. 115. — Naročnina na mesec 4 Din, četrt leta 12 Din, pol leta 24 in na leto 48 Din. — Za inozemstvo na mesec 8 Din.

EDINOST

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Inserati po tarifi. — Čekovni račun: Ljubljana 12.042. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi naj se pošiljajo le na poštni predal štev. 115, Ljubljana I.

Leto I. V Ljubljani, dne 1. decembra 1934 Štev. 40.

Brez nas in preko nas ne pojde več!

Nad vse sijajen uspeh prvega državnega kongresa Jugoslovanske narodne stranke — Veličasten komemorativni zbor na prostem in ogromen borbeški sprevod skozi Beograd — Nad 250 praporov in 10.000 udeležencev v sprevodu, skoraj 3.000 delegatov iz vse Jugoslavije na kongresu — Mnogoštevilni važni referati in predlogi za izboljšanje celotnega položaja — Vzorna disciplina in sloga borbašev — Domači in tuji tisk o kongresu — Strah in nema brezglavost naših nasprotnikov — Z navdušenjem in trdno vero na novo delo in k naši skorajšnji zmagi

Pretekla nedelja, dne 25. novembra 1934., stoji v jugoslovanski politični zgodovini in v vsem našem javnem življenju, prav posebej pa še v pokretu in razvoju opozicijske Jugoslovanske narodne stranke kot mogočen mejnik med težko, nejasno in negotovo preteklostjo in med bodočnostjo našega naroda in države, ki mora biti čista, poštena, zdrava in močna. Pričakovanje, ki ga je stavila v ta kongres vsa Jugoslavija, **se je izpolnilo v polni meri. Jugoslovanska narodna stranka je kot resnična ljudska predstavnica ter zagovornica vseh narodnih želja, zahtev in potreb izpregovorila v beli prestolici uedinjene Jugoslavije javno svojo odkrito, odločno besedo, ki nikakor ne more ostati brez odmeva in učinka tam, kamor je bila naslovljena in kjer se odloča usoda naroda in države.**

V soboto, dne 24. novembra t. l. so se dvignili v **vseh krajih naše širne domovine** zvesti borci za idejo in program Jugoslovanske narodne stranke in s stoterimi prapori svojih krajevnih in okrajnih organizacij pohiteli na prvi strankin državni kongres, da tako na viden, neutajljiv način **pred očmi Beograda, vse Jugoslavije in ostalega sveta dokumentirajo zdravo, čilo moč Narodne stranke,** da definitivno potrdijo strankin program in tako postavijo stranko **za pravo predstavnico** vsega poštenega jugoslovanskega prebivalstva po svobodni narodni volji in prepričanju. Tisočere krajevne organizacije so večinoma s skupnim žrtvovanjem in zbirkami članstva omogočile svojim delegatom pot v Beograd, zavedajoč se **ogromnega pomena tega kongresa za vso bodočnost naroda in države.**

MNOŽICE DELEGATOV PRIHAJAJO

Skozi mrzlo poznojesensko noč so drveli iz vseh smeri razsvetljeni, nabito polni vlaki, vozeči v prestolnico tisočere navdušene in zavedne delegate in člane Jugoslovanske narodne stranke. Med njimi so bili **tudi štirje posebni vlaki,** med katerimi je bil največji in najživahnejši posebni vlak, ki je vozil delegate iz dravske in savske banovine. Vsa dolga noč in naporna vožnja nista mogli utrniti vrlih narodnih odposlancev ter jim vzeti onega svežega, navdušenega razpoloženja, s katerim so se poslavljali od doma, od svojih dragih in od neštetih bratov, tovarišev in somišljenikov, katerih zaupanje in naročila so nosili v svojem poslanstvu na beograjski kongres.

Ni se še dobro zaznalo lepo, jasno jutro, že so se polnili tiri pod streho beograjskega kolodvora in na peronih je zavladalo nenavadno vrvenje. Skupina za skupino je v vzornem redu zapuščala železniške vozove in množice so hitele na skupno zbirališče na trg pred kolodvorom. V žarkih vzhajajočega solnca so se prelivale pestre narodne noše iz vseh krajev širne Jugoslavije, nad množico so se pa vili z modro barvanih drogov ponosni prapori v živobarvnih državnih trobojkah, okrašenih z zlatimi resami in golobjesinjimi trakovi, na katerih so se bleščali v zlatih črkah in vezeni z žuljavimi rokami naših kmečkih žena in deklet napisi posameznih krajevnih organizacij naše stranke ter naše vzvišeno geslo: **»V borbo za svobodo, pravico in enakost!«**

SPREJEM GOSTOV

Delegate in goste je sprejemal pred kolodvorom poseben strankin kongresni pripravljalni odbor, na čelu z narodnimi poslanci naše stranke, ter jih uvrščal v mogočen sprevod po pripadnosti k posameznim banovinam. Očarujoč je bil pogled na to desettisočglavo množico, zlasti pa na pravcato morje živopisanih praporov, katerih je bilo **nekaj nad 250,** razvrščenih po štiri in štiri v vsaki vrsti in spremljanih ob straneh po posebnih spremljevalcih. Za vzoren red so skrbeli mnogoštevilni reditelji, ki so zadostili svoji nalogi nad vse pohvalno.

BEOGRAD OBČUDUJE MOGOČEN SPREVOD

Nekaj pred 10. uro je prispel na kolodvor zadnji vlak iz južnih krajev države. Ko so se še ti delegati razvrstili na odrejenem jim mestu, je krenil **ogromni sprevod** izpred kolodvora po Nemanjini, Hartvigovi, Beograjski, Kralja Aleksandra in Takovski ulici na Tašmajdan. **Po vsej poti skozi mesto** so tvorili Beograjčani na obeh straneh cest in ulic špalir in navdušeni vzkliki udeležencev sprevoda kralju, Jugoslaviji, edinstvu in Narodni stranki, narodu in poslancem Narodne stranke **so se združili z enakim odzivom solidarnosti in navdušenja s strani gledalcev in ostalega beograjskega prebivalstva,** ki je napolnilo okna poslopij, mimo katerih se je pomikal sprevod.

VELIČASTEN KOMEMORATIVEN ZBOR

Na prostornem travniku ob novi katedrali sv. Marka na Tašmajdanu se je ves sprevod, **ki je štel nad 10.000 udeležencev,** zgrnil v gostem, neprebojnem človeškem zidu okrog visokega govorniškega odra, na katerem so se kmalu nato pojavili naši narodni poslanci z nekaterimi člani dosedanjega glavnega odbora in z delegati — predstavniki vseh banovin. Njihov pojav je sprejela množica z viharnimi, nepoležnimi klici in ploskanjem.

Z odra, obkroženega povsem od praporov in zastav, je prvi spregovoril narodni poslanec g. **dr. Nikola Kešeljević, ki je s** kratkim nagovorom otvoril komemorativni zbor, pozdravil delegate in vse ostale navzočne ter podal besedo narodnemu poslancu in predsedniku začasnega Glavnega odbora Jugoslovanske narodne stranke

g. SVETISLAVU HODJERI,

ki je bil deležen ponovno nepopisnega, spontanega in nezadržnega pozdravljanja ter vzklikanja.

Predsednik g. **Svetislav Hodjera** je s svojim znanim krepkim, zvonkim glasom izvajal med drugim naslednje:

»Dragi prijatelji, borbaši! Kot vdani in zvesti sinovi svoje domovine Jugoslavije, kot prepričani narodnjaki in iskreni patrijoti, ki sta nam kralj in domovina nad vse, posvečamo svojo prvo misel spominu našega nesmrtnega, blagopokojnega kralja Aleksandra Prvega Uedinitelja, ki je viteško padel kot žrtev podle, nesmiselne in gnusne akcije!

Iz množice so gromko z vseh strani odjeknili vzkliki: **»Slava kralju Uedinitelju! Slava kralju Mučeniku! Slava velikemu narodnu kralju!«,** in vsi prisotni so sneli svoja pokrivala.

»Upali smo. Želeli smo, da bi se sešli na svojem prvem državnem kongresu v drugačnih okoliščinah in v drugih, srečnejših razmerah. Želeli smo s tega mesta, kjer stoje zbrani delegati Jugoslovanske narodne stranke iz vseh krajev, iz vse naše države, poslati svoje občutke vdanosti in zvestobe svojemu velikemu kralju. Želeli smo, da bi se s tega mesta glasno slišalo, kako velika in vzvišena je narodova ljubezen napram narodnemu vladarju, ki je nepričakovano odšel od nas in počiva svoj večni sen na Oplencu, potem ko nas je zapustil v trenutkih, ko nam je bil najpotrebnejši. Naši sovražniki nam tega niso dopustili. Državni in narodni sovražniki so nam ubili našega vrhovnega Voditelja, misleč, da bodo tako preprečili in uničili Njegovo delo in Njegove velike načrte. Ubili so ga, ko je vodil eno najplemenitejših akcij in ko se je popolnoma posvetil utrjevanju miru ne le na Balkanu, temveč tudi v Evropi in na vsem svetu!

Toda zločinci so se temeljito zmotili. Njihov peklenski načrt se ne bo nikdar uresničil. Kralj Mučenik je izdihnil svojo dušo, obenem pa je tudi dokončal svoje veliko delo in Njegova kri je zapečatila ter še bolj utrdila jugoslovansko edinstvo. Kralj Mučenik je v svojem smrtnem trenutku, ko je izročal Bogu svojo dušo, posvetil v daljni Franciji svojo zadnjo misel in zadnjo svojo besedo Jugoslaviji!

»ČUVAJTE JUGOSLAVIJO!«

je rekel v zadnjih izdihljajih, pošiljajoč nam tako svojo oporoko, ki je stoletja ne bodo mogla izbrisati. Mi bomo to zadnje kraljevo naročilo izročili z vsem narodnim žarom našim mladim generacijam in novim pokolenjem, ki pridejo za nami. Naši sovražniki pa naj vedo, da se bodo ob teh zadnjih kraljevih besedah kralja Uedinitelja, ob tem svetem sporočilu kakor ob granitni steni razbili vsi njihovi načrti in vse njihove podle namere!

Marsejski zločin mora biti kaznovan! Izvršitelji zločina, njegovi iniciatorji in vsi oni, ki nosijo kakorkoli odgovornost za tragično smrt našega kralja, morajo prejeti najstrožjo kazen! S tega mesta zahtevamo danes, da Društvo narodov brezpogojno doseže izročitev Pavelića, Kvaternika, Perčeca, Perčevića in vseh ostalih, zverinskih, bruzdušnih zločincev, ki morajo v polni meri prejeti ono, kar so zaslužili! Najodločnejše in neomajno zahtevamo, da Društvo narodov obsodi vse države, v katerih se je pripravljal gnusni marsejski atentat!«

In zopet je med množico zabučalo ogorčenje: **»Doli Madžarska! Smrt našim sovražnikom!«**

»Jugoslavija želi živeti v miru!«, je nadaljeval govornik.

Njegove besede je takoj prekinila množica z vzkliki: **»Toda mi se ne bojimo tudi napadov! Branili bomo svoje pravice!«** G. Hodjera je nato zopet povzel:

»Jugoslaviji je potreben mir, kakor je potreben tudi Evropi in vsemu svetu. Zato ne bomo nikogar napadali, toda, če naši sovražniki mislijo, da se bodo mogli po tem atentatu razširiti na naš račun, so se temeljito zmotili. Današnja močna Jugoslavija in vsi njeni podaniki bodo napravili s svojimi prsmi neprebojen oklep in branili bodo svojo državo prav tako, kakor je tudi mala Srbija z vsem ognjem domovinske ljubezni žrtvovala sebe in tako pokazala vsemu svetu najveličastnejše primere herojstva in junaštva. Toda tokrat se ne bomo zadovoljili samo z zmagami, kakor nekoč, temveč mora Jugoslavija zahtevati popolno uničenje vseh svojih sovražnikov To zahtevati ima pravico, če ne že radi nas, ki danes živimo, pa

Veliki shod

Jugoslovanske narodne stranke

bo v nedeljo, dne 9. decembra 1934
ob pol 11. uri dopoldne

v Domžalah

v »Godbenem domu«

Na shodu bosta poročala predsednik stranke in narodni poslanec g. Svetislav Hodjera in podpredsednik stranke g. dr. Ivo Potokar iz Kamnika

vsaj radi mirnega življenja naših otrok, naših potomcev. Jugoslovani, ki se nikdar nismo bali nobenega presenečenja, smo pripravljeni vedno braniti svoj ponos in svojo dodno grudo!

V programu naše Jugoslovanske narodne stranke imamo tri velike svetinje: Monarhistično obliko države, sedaj še bolj, kakor kdaj prej, imamo državno celoto in narodno edinstvo. Vse te tri glavne točke našega jasnega in razumljivega programa, na katerih počiva vse naše delo, so vsebovane v kraljevi poslednji volji: »ČUVAJTE JUGOSLAVIJO!«

In desettisočerih grl je tedaj zaorila enotna prisega: »ČUVALI JO BOMO!«

Predsednik g. Hodjera je nadaljeval:

»Na tem današnjem veličastnem zboru so zbrani borbaši iz vseh krajev države. Navzoči so Srbi, Hrvati in Slovenci, so tukaj muslimani, pravoslavni in katoličani. Vsi vi ste se zbrali, da skupno delate za skupno stvar. Vsi vi spoznavate, da moremo Jugoslavijo ohraniti le skupno, ramo ob rami, brat ob bratu. V naših vrstah se ne vprašuje, kako se kdo križa, še manj pa se vprašuje, kateri stranki je kdo pripadal. Vsi trpimo isto trpljenje in vse nas tlačijo iste nadloge. Da pa bo država močna, je predpogoj, DA JE VES NAROD ZADOVOLJEN.

Odločno zahtevamo, da se v celoti in brez odlašanja rešijo vsa vprašanja, ki danes tišče in tlačijo narod. Da bi se pa to moglo doseči, je potrebno, da si narod sam izbere in izvoli svoje predstavnike. Zato zahtevamo popolnoma svobodne volitve s tajnim glasovanjem. Samo ljudje, odvisni od narodnega zaupanja, bodo mogli reševati vsa vprašanja tako, kakor to zahtevajo narodne potrebe in razmere. Vprašanje davkov in kmečkih dolgov sta osrednji vprašanji, ki se morata brez odlašanja rešiti, toda le tako, kakor to zahtevajo narodni interesi. Teh vprašanj ne morejo reševati kaki bančniki, ker bi bili prav ti sami z njihovo pravilno rešitvijo najbolj prizadeti.

Naš narod se zaveda svojih dolžnosti. Ve prav dobro, da se davek mora plačevati, ker je brez njega obstoj države nemogoč. Zato tudi zahtevamo pravilno razdelitev in plačevanje davkov od vseh. Zahtevamo pa tudi to, da se davki regulirajo v skladu z današnjimi cenami kmečkih pridelkov. Obenem zahtevamo, da se kmečki dolgovi regulirajo v razmerju s tržnimi cenami pridelkov v času, ko se je kmet zadolžil. Vsi občutimo, da ni denarja v prometu. Zato zahtevamo prisilno žigosanje naših bankovcev, da bi se tako na jasen in nedvomen način pokazalo, kdo skriva denar in koliko ga je v tujini. Vse to zahtevamo mi, to zahteva pravica, to zahteva ves narod! Zavedamo se svoje moči, vztrajali bomo v borbi in zato moramo zmagati!««

S temi besedami je g. Hodjera končal svoj govor, ki ga je zbrano ljudstvo do zadnjega moža navdušeno nagradilo z najtoplejšim in najglasnejšim priznanjem. Nato so nastopili s krajšimi govori še zastopniki članstva iz posameznih banovin, med njimi **kot zastopnik delovnega ljudstva in somišljenikov Narodne stranke iz dravske banovine g. Josip Polanc, rudar iz Velenja,** ki je v glavnem dejal:

»Zelo sem srečen in vesel, da morem pozdraviti naš prvi kongres in vas, drage brate, v imenu borbašev in vsega poštenega delovnega ljudstva izpod snežnih slovenskih planin. Prišli smo semkaj, da se poklonimo spominu našega kralja Mučenika, prišli smo, da pozdravimo našega mladega kralja Petra II. in prišli smo tudi zato, da jasno in javno dokumentiramo našo odločno voljo in pripravljenost na borbo za svobodo, pravico in enakost!«

Ko so vsi predstavniki posameznih banovin končali svoje kratke, a jedrnate pozdravne govore, je poslanec g. **dr. Kešeljević** s krepkim, ognjevitim govorom zaključil javni komemorativni zbor in pozval vse navzoče, da se v enakem redu in disciplini, kakor so prišli na zborovališče, zopet vrnejo skozi mesto v strnjenem sprevodu pred palačo Delavske zbornice, kjer je bila določena kongresna dvorana. Zborovalci so se temu pozivu nad vse poslušno pokorili in tako ponovno javno dokazali svojo zavidno kvalifikacijo za reševanje nalog, katere so si nadeli pod neomadeževanim, ponosnim praporom Jugoslovanske narodne stranke.

BORBAŠKI KONGRES ZBORUJE

V ogromni dvorani Delavske zbornice v zgornjem delu Nemanjine ulice se je takoj po končanem sprevodu skozi mesto razvila prava kongresna slika. Ves prostrani oder, kakor tudi vso dvorano in stebre so obdali borbaški zastavonoše s svojimi trobojnicami, dočim je stala na odru pred predsedstveno mizo velika slika predsednika g. Svetislava Hodjere, ovita z državno zastavo. Ob vhodu v dvorano so delali red mnogi reditelji, pred dvorano pa so imeli člani verifikacijskega odbora nekaj ur polne roke dela z urejevanjem in pregledovanjem delegatskih pooblastil ter z izdajanjem delegatskih legitimacij. Ko je verifikacijski odbor v glavnem zaključil svoje delo, je bil spričo pozne opoldanske ure odrejen kratek odbor za kosilo, takoj nato pa se je delo nadaljevalo.

Že davno pred 2. uro popoldne se je pričela prostorna dvorana obenem z veliko galerijo in balkonom vred naglo polniti in se je v kratkem času napolnila tako, da ni mogel noben zamudnejši delegat več najti niti skromnega stojišča v dvorani. Poudariti moramo dejstvo, da iz navedenega razloga, ker je bila dvorana kljub svoji izredni obsežnosti mnogo premajhna za tako veličasten kongres in tako visoko število delegatov, mnogo delegatov ni moglo prisostvovati kongresu, čeprav v dvorano ni imel pristopa nihče razen pooblaščenih delegatov.

Ves potek kongresa, njegovega podrobnega dela, njegovih velezanimivih razprav in izčrpnih referatov delegatov iz posameznih pokrajin države ter sprejetih sklepov je bil pač po svoji iskrenosti, pristnosti in neizumetničeni stvarnosti najvernejša slika pravega ljudskega razpoloženja in pa živo govoreče dejstvo o ogromni moči Jugoslovanske narodne stranke prav v vseh krajih, okrajih in banovinah naše širne Jugoslavije. Ob tej priložnosti so morali priznati tudi največji skeptiki in naši najzagrizenejši nasprotniki iz vrst vladne Jugoslov. nacionalne stranke, da je Jugoslovanska narodna stranka več, kakor dovolj opravičila svojo eksistenco in da je ta naša opozicijska stranka pravično, s poštenim in pozitivnim delom med najširšimi plastmi vsega naroda zavzela oni vodilni položaj in moč, ki ji pripadata tako po dejanskem številu članov in pristašev, kakor tudi po zmagoslavnosti in življenjski pravilnosti njene ideje in njenega silnega, vsenarodnega programa.

Te naše prve velike vsedržavne zmage so se naši odkriti in zahrbtni nasprotniki ter njihovi javni ali tajni pomočniki ustrašili tako zelo, da so kar pozabili zapreti usta in maskirati svoj vidni poraz vsaj na ta ali oni svoj znani način. Obenem pa naj bo veličastni uspeh našega prvega kongresa tudi resen opomin onim, ki še oklevajo v nerazumljivi negotovosti in se še kljub prehitevajočim jih zgodovinskim dogodkom ne znajo ali ne morejo odločiti za edino pravilno politično pot v sedanjih časih in razmerah. Kakor rečeno, takega ogromnega uspeha kljub vsemu svojemu optimizmu nismo pričakovali niti mi sami, kaj šele naši nasprotniki in zavidneži. Upati je, da so ta stvarna, neutajljiva in glasna dejstva odprla oči še marsikateremu zaslepljencu.

Drug, močen in zdrav veter je zavel po Jugoslaviji izza pretekle nedelje, dne 25. nov. 1934.

Takoj po popoldanski otvoritvi kongresa je bilo ugotovljeno s strani verifikacijskega odbora, da je navzočih v dvorani na kongresu **2919 delegatov iz vseh krajev Jugoslavije.** Največ delegatov je bilo iz savske in moravske banovine (iz vsake približno po 800), dalje iz dunavske, vrbaske in primorske (iz vsake približno po 300), skoraj najmanj pa jih je bilo iz dravske banovine, ki je poslala na kongres le 68 delegatov z 9 prapori (prapore so poslale organizacije iz Ljubljane, škofjeloškega in logaškega okraja, iz Velikih Lašč, Maribora, Kamnika, Murske Sobote, Ljutomera in Vidma-Krškega). Iz tega je razvidno, **da je zavzela Jugoslovanska narodna stranka mogočen razmah prav v vsej Jugoslaviji in je s svojim sijajnim kongresom popolnoma ovrgla in razkrinkala laži, da sta njena ideja in program pognala čvrste korenine samo v nekaterih krajih naše domovine. Z dosedanjimi uspehi našega gibanja v Sloveniji smo zelo zadovoljni, čeprav so ti uspehi sorazmerno z razvojem in napredkom stranke v ostalih banovinah skoraj še najmanjši.** Dejstva in izredno živahno gibanje naše stranke v naših slovenskih krajih, zlasti v zadnjih časih, nas pa potrjujejo v prepričanju, **da bo tudi vsa Slovenija že v najbližji bodočnosti v pretežni večini v edinstvenem taboru Jugoslovanske narodne stranke in da naše ljudstvo ne bo več sledilo brezplodnim in protinarodnim eksperimentom posameznih politikov in političnih konjunkturistov.**

Zdravje in moč ideje ter programa Jugoslovanske narodne stranke vodita ves narod h končni zmagi, ki ni več daleč.

Po izvolitvi predsedstva kongresa in obeh odborov za proučevanje programa in statutov stranke je predsedstvo zavzelo svoja mesta za dolgo mizo sredi odra, pregrnjeno s pirotskimi preprogami. Prvi je povzel besedo predsednik g. **Svetislav Hodjera,** ki je v svojem govoru kot šef stranke obširno obdelal sedanji politični položaj in z ozirom nanj razložil glavne točke strankinega programa. Za njim je govorila skozi več ur dolga vrsta delegatov iz posameznih banovin, ki so podrobno in zelo nazorno opisovali razmere v svojih pokrajinah, naštevali neštete krivice in nezakonitosti, ki jih izvajajo razni partizani nad večino preprostega naroda ter na koncu svojih referatov navajali konkretne predloge za ozdravljenje razmer in za zadovoljitev vseh temeljnih narodnih zahtev, želj in potreb.

SLOVENSKI REFERATI

Slovenska delegacija je predložila kongresu naslednje velevažne in temeljito obdelane referate, ki so bili prečitani, odobreni in sprejeti v celoti v delovni strankin program: **Delavski referat delegata g. Josipa Polanca,** rudarja iz Velenja, **gospodarski referat g. Stanka Heinricharja,** industrijca iz Škofje Loke, **kmetijski referat g. Vekoslava Štamparja,** posestnika in drevesničarja iz Ljutomera in **obrtniški referat g. Mateja Miklavčiča,** kleparskega mojstra iz Trate v Poljanski dolini. Kakor rečeno, so bili ti referati soglasno sprejeti in jih bomo v celoti, kakor tudi vse ostale pomembnejše referate, objavili v prihodnjih številkah »Edinosti«.

Kljub prenapolnjenosti dvorane in razumljivi vročini, ki je vladala v njej, so vsi navzoči sledili vsem referatom z **vso pozornostjo in živim zanimanjem.** Ko se je dolga vrsta najvažnejših poročil približevala svojemu koncu, je kongres izvolil **poseben kandidacijski odbor,** ki je po daljši seji v posebnih prostorih predložil kongresu v odobritev novo predsedstvo stranke, izvršni in pa glavni strankin odbor.

NOVO VODSTVO IN GLAVNI ODBOR STRANKE

Kongres je ta predlog sprejel soglasno in je bil **za predsednika stranke z velikim navdušenjem izvoljen narodni poslanec g. Svetislav Hodjera.**

Z enakim viharnim priznanjem so bili izvoljeni:

Za **podpredsednike** stranke gg. **dr. Živan Lukić,** narodni poslanec iz Beograda, **dr. Stjepan Bačić,** narodni poslanec iz savske banovine in **dr. Ivo Potokar, odvetnik in dravske banovine.**

Za **tajnike** stranke gg. **dr. Nikola Kešeljević,** narodni poslanec iz Beograda, **Josip Stažić,** narodni poslanec iz savske banovine in **Miloš Dragović,** narodni poslanec iz vardarske banovine.

Za **blagajnika** g. **dr. Laza Stevanović,** zdravnik iz Beograda.

V **izvršni odbor:** gg. **dr. Milan Metikoš,** narodni poslanec iz savske banovine, **Dragutin Perko,** narodni poslanec iz savske banovine, **Vlada Krstić,** narodni poslanec iz moravske banov., **Stanko Trkulja,** narodni poslanec iz savske banovine, **Mirko Benić,** industrijec iz savske banovine, **Hasan Hašidić,** posestnik iz vrbaske banovine, **Milutin Božić,** posestnik iz drinske banovine, **Andra Popović** iz Beograda, **dr. Oskar Tartaglia,** odvetnik iz primorske banovine in **Vojin Puljević,** publicist iz dunavske banovine.

V **glavni odbor** so bili izvoljeni **za dravsko banovino** naslednji slovenski člani: gg. **Savel Kalin,** trgovec v Ljubljani, **Stanko Heinrihar,** industrijec v Škofji Loki, **Vekoslav Štampar,** posestnik in drevesničar v Ljutomeru, **Josip Polanc,** rudar v Velenju in **Drago Kornhauser,** odvetniški pripravnik v Ljubljani.

Na predlog podpredsednika stranke g. dr. Iva Potokarja je bilo soglasno sklenjeno, da se pusti še 15 mest članov glavnega odbora, ki pripadajo Sloveniji, nezasedenih, to pa iz razloga, ker stranka v Sloveniji še ni docela zorganizirana in bo zato glavni odbor kooptiral iz Slovenije v svojo sredo še one člane, ki se bodo na strankinem organizacijskem polju še izkazali in pa one, v katere bo še naše ljudstvo pokazalo svoje polno zaupanje.

Ko je kongres nato odobril delno izpremenjene strankine statute, korigirane po utemeljenih predlogih posameznih članov tozadevnega odbora in ostalih delegatov-govornikov, je narodni poslanec g. **dr. Milan Metikoš** prečital naslednjo programatično resolucijo, ki jo je kongres v celoti in soglasno sprejel:

RESOLUCIJA KONGRESA

»Jugoslovanska narodna stranka na svojem prvem državnem kongresu, ki mu prisostvuje 2919 delegatov, predstavnikov organizacij iz vseh krajev naše domovine, po zaslišanju poročil delegatov o političnih, gospodarskih in socialnih razmerah med narodom, ugotavlja:

Da v naši državi od uedinjenja do danes politično življenje ni v ničemur zadostilo življenjskim interesom države in naroda.

Da narod od uedinjenja do danes ni imel nikdar stvarne možnosti, da bi postavil sebi na čelo ljudi, v katere ima resnično zaupanje in ki bi upravljali z njim tako, kakor bi najbolje odgovarjalo njegovim življenjskim interesom in željam. Ustvarjale so se umetne avtoritete, ki so, zavedajoč se svoje nezmožnosti in nemoči ter prepričane, da ne uživajo narodnega zaupanja, zbirale okrog sebe le svoje osebne prijatelje in ustvarjale koterije zaradi ohranitve na oblasti, vse seveda na račun države in naroda. Kot nujna posledica tega se je razvilo partizanstvo, ki je imelo odločilen vpliv na reševanje vseh važnih državnih vprašanj. Taka politika je izzvala nekoristno partizansko borbo in ki je onemogočala pravim narodnim silam priti do izraza.

To bolno partizanstvo se je vnašalo tudi pri sprejemanju in izvajanju zakonov. Ta osebna partizanska politika je ustvarila plemenske, verske in pokrajinske stranke; posejala je seme razdora in nesloge med istokrvnimi brati in vzgajala je svoje privržence v duhu sovraštva in razdora.

V tem partizanstvu in taki politiki je pognalo korenine tudi največje zlo sedanjosti: korupcija.

Taka politika je ustvarila zgrešeno prepričanje pri naših sovražnikih o negotovosti in nestalnosti našega državnega obstoja.

Na ta način se da razlagati, da najvažnejša državna vprašanja, kakor so agrarna reforma, administracija, prosveta, kmečka vprašanja in kredit, finance, socialna zakonodaja, načrtna in javna dela, invalidsko in dobrovoljsko vprašanje itd., niso mogla še do danes najti pravilne rešitve.

Poskusi, ki so bili storjeni naknadno, da bi se temu ogromnemu zlu napravil konec, niso uspeli, ker so te poskuse izvajali ljudje, ki so bili vzgojeni v tem partizanskem duhu.

Iz vsega tega je jasno razvidno, da ljudje starega mišljenja in pojmovanja niso bili zmožni niti v preteklosti, niti morejo danes ohraniti in obvarovati narodne pridobitve in uresničene narodne ideale, niti niso sposobni, da uresničijo zadnjo voljo in posvetilo blagopokojnega kralja Uedinitelja: »Čuvajte Jugoslavijo!«

Ugotovivši težke in žalostne razmere, v katerih se danes zaradi teh ogromnih napak in zlorab

naša država nahaja, in pa v želji, da se omogoči iz tega težkega stanja varen izhod brez vsakih pretresljajev, delegati Jugoslovanske narodne stranke, zbrani iz vse države na svojem prvem kongresu, ZAHTEVAJO:

Da se uvede zakonitost v vsej državi!

Da se omogoči narodu, da na svobodnih volitvah izbere in izvoli svoje predstavnike, ki se bodo resno in nepristransko lotili reševanja vseh političnih, gospodarskih in socialnih vprašanj!

Da táko narodno predstavništvo sprejme in izda vse politične zakone v duhu svobode!

Splošno, enako, neposredno in tajno volilno pravico!

Svobodo zborovanj in dogovorov!

Svobodo tiska!

Neodvisnost sodišč!

Uradniško stalnost in depolitizacijo uradništva!

Najširše samouprave!

Da se v svrho reševanja najvažnejšega dela našega naroda — KMETOV — takoj sprejme in izda zakon, s katerim bi se končno regulirali kmečki dolgovi in se istočasno znižali v sorazmerju napram današnjim cenam kmečkih pridelkov in napram današnjim dohodkom kmetov!

Enako je postopati glede delavskih, obrtniških in trgovskih dolgov!

Sprejme naj se načelo, da pripada zemlja izključno kmetu in naj se z ozirom na to izvede revizija agrarne reforme tako, da bodo vsi veleposestniki brez izjeme likvidirani, zemlja pa da bo razdeljena onim, ki bi jo radi obdelovali, pa je sploh nimajo ali je imajo premalo!

Preuredi in organizira naj se kreditiranje kmečkega zadružništva in kmečkega pridelovanja. Reorganizira naj se Privilegirana agrarna banka. Narodna banka naj revidira svojo kreditno politiko in odredi naj večji kredite za potrebe kmečke proizvodnje, obrtništva in malih gospodarstvenikov!

Sprejme in izda naj se nov davčni zakon s pravično progresivno obremenitvijo premoženja in dohodkov; zlasti naj se zniža zemljarina v oni meri, kolikor so padle cene kmečkih pridelkov!

Zniža naj se tudi dohodninski davek pri obrtnikih in malih pridobitnikih, dalje uslužbenski davek in davek na delavske mezde!

Ukinejo naj se eksekutorji in eksekutivni stroški!

Istočasno naj se uvede progresivni davek na dohodke in premoženje vseh tovarn, bank, delniških družb itd., katerim naj se davek ne odreja več po letni bilanci, temveč po dejanskih dohodkih in zaslužku!

Onemogoči naj se obstoj kartelov in ukinejo naj se zaščitne carine, da se morejo tako sklepati ugodne trgovinske pogodbe z drugimi državami zaradi zvišanja cen kmečkih pridelkov!

Sprejme naj se zakon, da se prav za noben dolg kakršnekoli vrste kmetu ne sme prodati 5 oralov njiv, hiša z gospodarskimi poslopji, potrebno kmetijsko orodje in neobhodne število živine za delo in prehrano!

S posebnim zakonom naj se zagotovi eksistenčni minimum za delavce, obrtnike in male trgovce!

Ukinejo naj se banovinske in mestne trošarine na kmečke pridelke, uvedejo naj se pa trošarine na vse luksuzne predmete!

Znižajo naj se cene vseh monopolskih predmetov!

V svrho saniranja državnih in samoupravnih financ ter v svrho ozdravljenja in oživljenja gospodarstva naj se uvede »državni prometni denar«, ki naj bi postopno izgubljal svojo vrednost! Ta denar naj se izda v zadostni meri, tako, da bo služil za izvedbo javnih del v vseh banovinah s posebnim ozirom na zaposlitev nezaposlenega ljudstva!

Z žigosanjem tezavriranega oziroma iz prometa odstranjenega denarja v naši državi in kolikor ga je tudi v tujini naj se doseže, da se bo ta denar vrnil v državne denarne ustanove in da se bo izkoriščal za podeljevanje potrebnih kreditov našim gospodarstvenikom!

Javna dela naj se organizirajo in izvršujejo po načrtu s posebnim ozirom na pasivne kraje radi njihovega usposobljenja za aktivno gospodarsko življenje!

Znižajo naj se železniške tarife in tako omogoči izenačenje cen kmečkih pridelkov v vsej državi, kar bo izzvalo močnejši promet in oživljenje gospodarstva in bo obenem zvišalo cene kmečkih pridelkov!

Uvede naj se največje varčevanje in realno proračunsko ravnotežje, zaradi česar je treba znižati stroške državne uprave in reducirati število državnih in samoupravnih uradnikov! To se da doseči z odpustom korumpiranih, nesposobnih in neurednih uradnikov, ki jih imamo, žal, pri nas izredno mnogo! S tem bi se dala mesta in zaposlitev mlajšim in kvalificiranim uradnikom!

Zahtevamo, da se izvrši temeljita reforma prosvetne politike! Šolanje mora biti za vsakogar brezplačno in prosto vsakih taks! Šolski pouk mora odgovarjati in služiti resnično narodnim, kulturnim in vzgojnim potrebam države!

Izenačijo naj se šolske knjige!

Ustanavljajo naj se gospodarske, strokovne in obrtne šole!

V praksi naj se strogo izvaja obstoječa delavska zakonodaja in izvrši naj se revizija vseh onih zakonov, ki ne ščitijo v zadostni meri delavstva:

Zaščite telesne integralnosti, izboljšanja higijenskih pogojev, zagotovila izplačila nadurnega zaslužka, poostritev zaščite mladoletnikov, zdravljenja bolnikov, pokojninskega starostnega zavarovanja, zavarovanja za primer bolezni in brezposelnosti, uvedbe indeksa prisilnih minimalnih plač in mezd, znižanja delovnega časa, ustanovitve fonda za brezposelne, ustanavljanja delavskih prosvetnih ustanov, onemogočanja zaposlitve tujih delavcev, skrbi za narodno zdravje in podpiranja zdravstvenega zadružništva!

Spremeni in izpopolni naj se zakon o obratih!

Industrijskim podjetjem naj se prepove odpiranje lastnih prodajalnic!

V svrho izpolnitve obveznosti ter dolgovanj naroda in države napram invalidom in dobrovoljcem naj se nemudoma sprejmejo in izvedejo zakoni, katerih izdaja se zavlačuje že polnih 15 let!

Preprečuje in preganja naj se oderuštvo in z zakonom naj se omeje obresti, tako državnih in samoupravnih ustanov, kakor tudi denarnih zavodov in zasebnikov!

V svrho moralnega ozdravljenja države in naroda zahtevamo uničenje korupcije, vse afere in zlorabe pa naj se takoj sodno, po naglem postopku razpravljajo, krivci strogo kaznujejo in škoda državi s strani krivcev povrne!

Jugoslovanska narodna stranka poziva in vabi vse državljane kraljevine Jugoslavije, da se organizirajo okrog naših zastav in da skupno pričnо borbo za uresničenje teh želj in potreb.

Borbaši, naprej v borbo za svobodo, pravico in enakost!

Živel kralj!

Živela Jugoslavija!

ZAKLJUČEK KONGRESA IN POVRATEK DOMOV

Ko so bile rešene tudi te točke kongresnega dnevnega reda, je sledilo še nekaj splošnih političnih in situacijskih referatov iz posameznih okrajev in pokrajin, na kar je ob splošnem zadovoljstvu delegatov in strankinega vodstva predsednik g. Svetislav Hodjera zaključil okrog 21. ure vzorno uspeli prvi strankin kongres. Doseženi uspehi pomenijo prave lovorike naših borbaških vrst v dosedanji kratki dobi javnega udejstvovanja v narodni skupščini in še bolj med narodom samim.

Pretežni del delegatov se je še v teku noči odpeljal na svoje domove, dočim so delegati iz savske in dravske banovine prenočili v Beogradu in si v ponedeljek, dne 26. novembra ogledali mesto ter njegove znamenitosti. Posamezne skupine so se še bavile s podrobnim organizacijskim pripravljalnim delom za bodočnost, nekatere pa so napravile izlet na Oplenac, kjer so se poklonile na grobu blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Velikega Uedinitelja.

Slovenska delegacija je imela popoldne v hotelu »Wilson« nasproti kolodvora skupen delegatski sestanek, na katerem je razpravljala o vseh aktualnih vprašanjih. V živahno debato so posegali skoraj vsi delegati in je prav odkritosrčna izmenjava misli ter vsestranskih pogledov v vseh perečih zadevah dokazovala, da bo bodoče delovanje Jugoslovanske narodne stranke v Sloveniji na ramenih dosedanjih naših članov in voditeljev nad vse uspešno, zdravo in blagoslovljeno v splošno korist ter dobrobit naroda in države. Posebni vlak je odpeljal zadnje udeležence proti Zagrebu in Sloveniji ob 22. uri ponoči. Na kolodvoru je bilo ob slovesu navzočih veliko število beograjskih tovarišev in somišljenikov, s katerimi nas je vezala enotna, trdna zavest, da je naša opozicijska Jugoslovanska narodna stranka s svojim prvim državnim kongresom stopila nezavrnljivo in uspešno v jugoslovansko politično in državno areno, kjer je njeno važno mesto in kjer bo mogla uspešno kovati lepšo, srečnejšo bodočnost naroda in države, dosledno po svojem geslu:

»Vse za svobodo, pravico in enakost!«

DOMAČI IN TUJI TISK O KONGRESU

Ves prestolniški in ostali pomembnejši jugoslovanski tisk je prinesel o našem kongresu in javnem komemorativnem zboru obširna, celostransko poročila, opremljena z velikimi fotografičnimi posnetki. Iz teh poročil veje splošno neprisiljeno priznanje gibanju in moči Jugoslovanske narodne stranke ter so vsa poročila pisana zelo simpatično in večinoma povsem objektivno (le tu pa tam ne, toda v našo škodo, ne morda v kako nadcenjevanje!). Nasprotno pa glavni list propadajoče Jugoslovanske nacionalne stranke v dravski banovini, ljubljansko »Jutro««, ni niti z besedico omenil našega kongresa, ki ga že kot kronist ne bi bil smel prezreti. Pa je ta njegov postopek popolnoma razumljiv, opravičljiv in oprostljiv: »Strah je dobra reč pri hiši!«, pravi star slovenski narodni pregovor.

Z našim kongresom se je bavil te dni že ponovno tudi vplivnejši in uglednejši inozemski tisk, predvsem vodilni francoski in angleški dnevniki. Tudi to je zadosten dokaz, kakšnega odločilnega pomena za vse naše politično življenje je bil naš prvi kongres.

17. praznik Uedinjenja

Danes pred 17. leti so vsa zvesta jugoslovanska srca vzvalovila v veliki radosti in nepopisnem veselju, saj so komaj dočakala svit svobode in uedinjenja v skupni svobodni domovini v trenutkih, ko so že skoraj obupala pod pezo vojnega trpljenja in pod kruto tujčevo peto. Kljub zimi v prirodi je vladala v naših srcih prava pomlad, pravi veliki praznik Vstajenja. Z veseljem so se mešali nešteti novi upi in načrti, ni ga bilo med nami človeka, ki bi izrekel morda mračno misel ali dvomljiv pomislek glede bodočnosti. Saj je bilo vse tako zorno, čisto in rožnato...

Šestnajstkrat se je od takrat ponovil naš veliki praznik Uedinjenja. Mešani občutki so nas leto za letom spremljali ob njegovem slavljenju, vendar ni v nas ugasnila vera v končno zmago pravice in poštenosti, ki ju je predvsem zahteval naš Veliki Uedinitelj, kralj Aleksander Prvi Karadjordjević. Vanj smo zaupali in verovali, da bo vrnil čimprej temu prazniku oni blesk in resničen sijaj, ki mu pripada po vseh zakonih in narodni volji.

Žal je Velikega Tvorca našega Uedinjenja na njegovi poti, sredi najživahnejšega in najblagoslovljenejšega dela in truda zadela smrt od zločinske roke. Toda zvesti njegovi vzvišeni oporoki, ki nam jo je dihnil z zavezniških francoskih tal s svojim poslednjim dihljajem, bomo nadaljevali Njegovo pot in delo ter bomo do svojega zadnjega diha ČUVALI JUGOSLAVIJO!

Ob letošnjem 17. prazniku našega Uedinjenja se vsa Jugoslavija v globoki žalosti in neomajnem spoštovanju klanja vedno svetlemu spominu največjega Jugoslovana, našega Viteškega Uedinitelja Aleksandra I. Karadjordjevića! Večna slava Njegovemu spominu!

Živel Nj. Vel. kralj Peter II.

Iz našega pokreta

Vsem našim organizacijam, članom in zaupnikom:

Po krasno uspelem našem prvem državnem kongresu se bo podrobno organizacijsko delo na deželi zopet nadaljevalo. Prirejali bomo nove shode povsod, kjer nam bodo naši pristaši pripravili teren in ljudstvo s primerno agitacijo za zadostno udeležbo in pozitivno sodelovanje za izboljšanje položaja ter uresničenje vseh velikih ciljev, ki smo si jih postavili v svoji službi za srečnejšo bodočnost naroda in države.

Prosimo vse naše krajevne organizacije, odbore, člane, zaupnike in somišljenike, da nam sporoče točno kraje, lokale, datum in točno uro, kje bi želeli imeti strankine shode. Banovinsko vodstvo stranke bo nato po vrstnem redu došlih prijav in z ozirom na časovne in krajevne razmere takoj določilo dan shodov in obvestilo vse zainteresirane.

Pripominjamo, da morajo naši prijatelji in člani v svojih krajih za vse zaprošene shode izvesti podrobno agitacijo med prebivalstvom po vseh svojih močeh sami in tako poskrbeti za čim mnogoštevilnejšo udeležbo ter uspeh shodov.

Torej, na delo in v borbo do končne popolne zmage!

POLŠNIK

Nedavno me je zanesla pot tudi v prijazno hribovsko vas Polšnik, kjer ima Jugoslovanska narodna stranka svojo čvrsto postojanko v tamkajšnji krajevni organizaciji. Kakor vedno, sem se tudi tokrat oglasil najprej pri svojem starem znancu in zavednem članu opozicijske Jugoslovanske narodne stranke. Po kratkem razgovoru mi je prijatelj pričel tožiti o krajevnih razmerah in o tem, s kakšno besnostjo so se naši nasprotniki iz vrst vladajoče JRKD oziroma Jugoslovanske nacionalne stranke vrgli na naše pristaše. Takole mi je pripovedoval prijatelj: »Dolgo časa so naši nasprotniki iz nacionalnega tabora nekako mirovali in dozdevalo se nam je, kakor da se hočejo udati v usodo in se z nami pomiriti. Ko pa se je začela naša stranka živahno širiti na njihovo škodo, so v nastali nevarnosti in strahu zopet pričeli boj na življenje in smrt. V vsa naša kulturna in gospodarska društva bi nam radi vsilili svojo nadvlado, da celo v cerkveno življenje bi radi postavili svoje pristaše, kar se jim pa ne posreči, čeprav je to zaenkrat njihova najbolj vroča želja. Upamo pa, da bo tudi njihove tiranije kmalu konec, ker tudi že med našim kmečkim ljudstvom razveseljivo raste prava zavest in spoznanje, da je le Jugoslovanska narodna stranka njegov pravi, iskreni prijatelj, dočim je JRKD stranka s svojimi redkimi pristaši vred le prijateljica kmečkih žepov. Naši nasprotniki iz prej omenjenega tabora so itak dovolj znani po svojih geslih, kakor so na pr.: »Za liter vina boš dal, pa bomo naredili«, ali: Kamor si volil, tja pa pojdi še pomoč iskat, saj nosi tvoja Narodna stranka na svojem praporu napis: »Bratstvo in enakost!« itd. Na naši šoli, ki je dvorazrednica, imamo samo 4 učne moči in morejo otroci obiskovati šolo samo vsak drugi dan. To morajo biti naenkrat res nečloveški napori, zlasti če upoštevamo, da sta mogli prej samo 2 učni moči poučevati vse otroke vsak dan redno.« Tako mi je tožil prijatelj in njegovim besedam nimam dodati ničesar drugega, kakor le to-le: Možje in fantje! Pristopite vsi brez izjeme v vrste Jugoslovanske narodne stranke, kajti le slogi je moč in le složno bomo tudi mi strli JRKD stranko! In takrat se bo tudi nad Polšnikom zopet zjasnilo nebo političnega življenja!

Vsi v članske vrste opozicijske Jugoslovanske narodne stranke!

V borbo za svobodo, pravico in enakost!

Iz stranke

VSEM NAŠIM ORGANIZATORJEM IN ZAUPNIKOM!

Glede vseh potrebnih tiskovin in informacij glede stranke in organizacije se obračajte direktno na tajništvo Jugoslovanske narodne stranke v Ljubljani, ki je že izdalo tiskovine, članske pristopnice, zapisnike ustanovnih občnih zborov itd. Vsa pisma naslavljajte na: Tajništvo Jugoslovanske narodne stranke, Ljubljana, Dalmatinova ulica 11, poštni predal 115.

*

V vsaki občini je treba organizirati krajevni odbor Jugoslovanske narodne stranke. Organizirati morejo to odbore samo oni, ki so za to pooblaščeni od akcijskega odbora Jugoslovanske narodne stranke za dravsko banovino v Ljubljani in ki so dobili od akcijskega odbora posebna pismena pooblatila, da smejo vršiti organiziranje v onem okraju, v katerem leži dotična občina, v kateri se želi ustanoviti krajevna organizacija naše stranke.

Najprej se vpisujejo v posebne nabiralne pole člani. Na tej nabiralni poli ali pa tudi na pristopnicah za posameznike naj se napiše naslednje besedilo: »Podpisani se priglašam(o) za člana(e) Jugoslovanske narodne stranke in izjavljam(o), da bom(o) v svojem političnem delu vedno vztrajal(i) na njenem programu in statutu«. Nato sledi točen kraj, občina, okraj, pošta in datum, spodaj pa podpis(i) s točnim imenom in priimkom vsakega priglašenca, njegov poklic, točen naslov in poleg še lastnoročen podpis.

Ko se je vpisala vsaj desetina vseh volilcev, vpisanih v volilne spiske dotične občine, skliče pooblaščenec akcijskega odbora konferenco ali sestanek vpisanih članov, na katerem si člani izvolijo izmed sebe svoj krajevni odbor, ki je sestavljen iz upravnega in nadzornega odbora.

Tako konferenco ali sestanek oziroma ustanovni občni zbor krajevne organizacije se mora prijaviti okrajnemu glavarstvu z naslednjo vlogo:

»Sreskemu načelstvu v .....«

Čast mi je obvestiti sresko načelstvo, da bom imel dne ..... ob ..... uri v ..... (točen kraj) ..... konferenco članov Jugoslovanske narodne stranke v gostilni ..... z naslednjim dnevnim redom:

1. Razlaganje programa Jugoslovanske narodne stranke in

2. Volitev krajevnega odbora.

(datum) ..... 1934.

Sklicatelj:

..... (podpis in točen naslov) .....

Tako sestavljeno in točno izpolnjeno prijavo je treba kolekovati s kolekom za 5 Din in jo poslati okrajnemu glavarstvu. Po § 32. zakona o društvih, zborovanjih in dogovorih nam kot priznani stranki ni treba prositi za dovoljenje oblasti za konference in sestanke v zaprtih prostorih, temveč nam je treba te konference le prijaviti oblastem. Te prijave pa se morajo vložiti vsaj 24 ur pred pričetkom konference ali shoda, oblast pa je dolžna izdati pismeno potrdilo o vloženi prijavi.

Sklicatelj otvori konferenco ali ob določeni uri brez ozira na to, ali je okrajno glavarstvo poslalo tja kakega svojega uradnika ali ne.

Ko se izvolijo predsednik in tajnik konference ter dva overovatelja zapisnika in ko se razloži program stranke, se prično volitve uprave, in sicer:

a) Upravnega odbora, ki ga sestavljajo: 1. predsednik, 2. eden ali več podpredsednikov, 3. tajnik, 4. blagajnik in 5. pet do 15 odbornikov napram krajevnim razmeram. Odbornikom se lahko izvolijo tudi namestniki.

b) Nadzornega odbora, ki ga sestavljajo: 1. predsednik in 2. dva člana. Poleg tega se izvolijo še trije namestniki.

Končno se izvolijo še delegati za okrajni občni zbor in sicer prihaja na vsakih 100 vpisanih članov po en delegat. Vsakemu delegatu se izvoli tudi namestnik.

O izvolitvi krajevnega odbora je treba nemudoma obvestiti tudi akcijski odbor Jugoslovanske narodne stranke za dravsko banovino v Ljubljani, Dalmatinova ulica 11, poštni predal št. 115, kateremu naj se obenem tudi pošlje prepis zapisnika iz ustanovnega občnega zbora oziroma s shoda, na katerem je bil odbor izvoljen.

Če naši člani žele prirediti zbor na prostem, mora sklicatelj prositi za dovoljenje okrajno glavarstvo (sresko načelstvo) in kolekovati svojo vlogo s 25 Din (5 Din za vlogo in 20 Din za rešitev). To vlogo je vložiti vsaj tri dni pred shodom.

Odborovih sej krajevnih organizacij ni treba prijavljati oblastem.

Gospodarstvo

Nekaj izkušenj iz preteklega leta. Letošnje pomladno vreme je razvoj posevkov znatno pospešilo. Sneg je izginil zgodaj in so se posevki z ozirom na menjajoče se toplo vreme z dežjem dobro razvijali. Slabo so prezimile ozimine, zlasti rž. Pšenica je precej trpela zaradi plesnobe, vendar si je kmalu opomogla. Tudi travniki in deteljine na polju so se bujno razvijali, vendar je bilo sušenje zaradi deževnega vremena precej otežkočeno. Zato bodo morali kmetovalci v bodoče posvečati napravam za sušenje krme posebno pozornost, da ne bodo krmske rastline ob dežju gnile na tleh. Sušenje na tleh nam tudi ob ugodnem vremenu prinaša dosti izgube, ker so drobni rastlinski delci pri obračanju in skladanju v kopice drobe in ostanejo na tleh. Še veliko več se zdrobi sena, če ga namaka dež in ga moramo večkrat obračati. Največja pa je izguba sušenja, če ob slabem vremenu vlaga povzroča gnitje krme. Taka krma dostikrat ni boljša od slame. — Sedaj pa še nekaj o vzrokih letošnjega slabega izzimljenja ozimin. Sneg je lansko padel prezgodaj. Posevki so bili še v razvoju. Mlade nerazvite rastlinice dihajo bolj, kakor pa večje, razvite. Vso zimo je bil sneg skorjast in radi tega sveži zrak ni mogel do rastlinic ter je pod skorjo ostajal izprijeni, slabi zrak. Če bi bila zamrznila zemlja še pred snegom, bi rastlinice sicer zaostajale v rasti, pač pa bi zato potrebovale tudi manj zraka. Kakor vedno, smo tudi letos opazili, da je domača rž trdnejša in bolje prebije zimo, kakor tuje vrste. Pokazalo se je tudi, da je »pacanje« rži nujna potreba. Končno se je izkazalo še, da je suho pacanje rži boljše od mokrega. Pretekla zima nas je tudi izučila, kolikega pomena je pravilno njihovsko kolobarjenje. Na njivah, kjer smo sejali žito za žitom, so bili posevki slabši. Kjer smo sejali ozimino za ozimino (rž za pšenico), smo morali rž podorati, pa naj si je bila domača ali tuja vrsta rži. Da smo krili primanjkljaj rži, ki smo jo podorali ali kljub slabemu stanju pustili nepodorano, smo ponekod sejali dosti jare rži. Jara rž se je letos prav dobro obnesla.

Po svetu in domovini

Jugoslovanska delegacija pri Društvu narodov je pred dnevi vložila obširno spomenico o krivdi Madžarske na marsejskem atentatu. Spomenica našteva premnoge konkretne primere, kako je madžarska vlada potom svojih oblasti podpirala teroriste pri njihovih pripravah na atentate v naši državi in naposled tudi na gnusni marsejski zločin. Naša spomenica ob svojem zaključku energično zahteva, da se razženejo vsa taborišča teroristov na Madžarskem in da nosi Madžarska odgovornost na marsejskem zločinu.

Zadnja španska komunistična revolucija je povzročila škodo v vrednosti skoraj milijarde pezet.

Za vrnitev Otona Habsburškega v Avstrijo so prejele pred kratkim vse avstrijske občine okrožnico, v kateri se pozivajo, da zberejo med prebivalstvom čim več podpisov. V tej okrožnici se imenuje bivši nadvojvoda kot »Nj. Vel. cesar in kralj«. Zbrane podpise nameravajo izročiti Otonu za njegov 22. rojstni dan.

Japonsko oboroževanje zahteva v japonskem državnem proračunu vedno izdatnejše zneske. Letošnji vojni proračun presega milijardo jenov. Vlada namerava z ozirom na te ogromne izdatke nastali deficit v državnem proračunu v znesku 750 milijonov jenov pokriti z izdajo državnih bonov.

Trgovinska pogajanja med Francijo in Nemčijo so se zopet pričela v Parizu. Kakor izgleda, bo dosežen obojestranski sporazum.

Letalski napredek. Neki francoski izumitelj na letalskem področju je izumil letalo, imenovano »autogiro«, ki ne potrebuje za odlet in pristanek nikakega letališča. Te dni se je to letalo gladko spustilo na tla na cesti pred palačo »Društva za zračni promet«.

*

Vse one udeležence beograjskega kongresa Jugoslovanske narodne stranke, ki še niso dvignili vozninske razlike po 20 Din (prvi priglašenci so namreč poslali za voznino od Zagreba do Beograda in obratno po 120 Din), prosimo, da nam sporoče, ali žele, da se jim ta razlika pošlje po denarni nakaznici na njihove naslove ali pa se naj morda s tem zneskom poravna njihova zaostala naročnina za »Edinost«. Zadostuje kratko obvestilo po dopisnici.

Kako se postopa s kmetom? Prejeli smo s prošnjo za objavo: Pred časom se je vršilo licenciranje bikov za občino Zminec v Škofji Loki. Pristojni činitelj je razpisal pregled za občino Zminec ob 6. uri zjutraj. Vprašujemo dotičnega gospoda, ali mu je količkaj znana občina Zminec? Odgovora skoraj ni treba, vendar pa je upravičeno vprašanje, ali je tako postopanje z našim kmetom na mestu? Ob 13. uri je bilo licenciranje na Hotovljah. Mar bi ne bilo bolje in prikladnejše, če bi se vršil pregled za občino Zminec ob 8. uri in za Hotavlje ob 15. uri?!

Zanimivosti

Kedaj se človek začne starati. »Mislim, da lahko natančno ugotovim čas, ko se človek začne starati,« piše neki Angležž. To je čas, ko človek po temeljiti proučitvi samega sebe mora ugotoviti, da večina njegovih misli in razmotrivanj uhaja nazaj v preteklost in se ne bavi več s prihodnostjo. Ko se prične duh kakega človeka baviti s spominom na preteklost mesto z načrti za bodočnost, tedaj postane človek star.

Dete v klobuku. Južno-ameriške Indijanke so jako iznajdljive. Da jim mali pri delu ni v napotje, ga nosijo na glavi v pleteni košarici, ki se tudi pri večjih gibih z glavo ne premakne z mesta. Dojenček je v tem klobuku kakor v kaki razkošni zibki. Ta priprava služi Indijankam za otroški voziček in obenem za pokrivalo.

Koliko je ljudi na svetu? Na svetu je nad milijardo in pol ljudi. Vsako leto jih umre 32 milijonov, to je skoro 500.000 na dan ali 4000 na uro. Rodi se jih vsako minuto 70, v istem času je umre 67. Povprečna človeška starost je 33 let.

Živalski velikani, o kakršnih govorijo pravljice, so res obstojali v času, ko o človeštvu še ni bilo ne duha in ne sluha. Pred milijoni in milijoni let sta pripadala zemlja in voda ogromnim plazilcem, med katerimi je meril strašni, krvoločni ropar, tiranozavrus, celih 6 metrov. Takšnih velikanov naše današnje kopnine ne poznajo več. Po zraku so letali tako zvani pterodaktili, ki so merili z razprostrtimi krili približno toliko, kolikor manjše letalo naših dni. Največji sesalec vseh časov je bil baluhiterij. Vse te živali pa so živele davno pred človekom, ki je bil po postavi sicer manjši, a si je zemljo pokoril s svojim razumom.

Največja palača na svetu je v Toledu. Ta palača ima 2000 sob, 6000 oken, 300 vrat, v vrtovih pa 73 vodometov.

Največja hiša na svetu je empirsko državno poslopje v New Yorku, ki je 380 metrov visoko, zgrajeno na površini 7785 m² in ima 102 nadstropji, 62 dvigal in 6400 oken.

Najvišja cerkev na svetu je cerkev sv. Petra v Rimu, ki ima prostora za 54.000 oseb.

Največjo knjigo na svetu imajo v New Yorku. visoka je 3 m, debela 1 m in tehta 250 stotov.

Največkrat prevedena knjiga je sveto pismo, ki je doslej izšlo v 678 jezikih in v neštetih izdajah.

236 funtov tehta najtežji slonov zob, kar so jih našli doslej.

Največji otok je Grönlandija, ki je devetkrat tako velik kakor Velika Britanija.

Najdaljši kanal je cesarski kanal na Kitajskem, ki je dolg 1854 km.

V Franciji nazaduje prebivalstvo vsako leto za 80.000 ljudi.

Največja reka na svetu je Missisippi, čigar tok meri v dolžini 6970 km.

Brezposelnih je na vsem svetu okrog 22 milijonov.

Največji ognjenik se pa nahaja na Sumatri. Njegov obseg znaša 37 km, globok pa je 1200 metrov, tako, da se lahko skrije v njem več enakih mest, kakor je New York.

Najglobokejši rudnik je Villege Deap Mine v Južni Afriki, čigar globočina meri 2500 metrov.

Največji zid je svetovno znani »kitajski zid«, ki je 2450 km dolg, 16.5 metra visok in 8 metrov debel.

Nojevo jajce je največje in odgovarja njegova vsebina 36 kokošjim jajcem.

Največje orglje imajo v Filadelfiji. Orglje imajo 8000 piščali, dolgih 2 do 10 metrov.

Praktični nasveti

Mravlje preženeš s prostora, če položiš nanj paradižnikove liste, ki pa morajo biti vedno sveži. Zadostuje pa tudi, če paradižnikove liste dobro prekuhaš, nato pa z odcedkom večkrat namažeš dotična mesta.

Rjaste madeže spraviš iz platna z mešanico olja in limoninega soka.

Živini preženeš uši, če 125 gramov navadnega mila raztopiš v 2 in pol litra kropa. Raztopino, ki pa mora vreti, vlij nato v posodo, v kateri je že 5 litrov petroleja. Zmes mešaj 4 do 5 minut ter jo nato pusti, da se ohladi. Pred uporabo dobro premešaj 1 del te tekočine z 9 deli vode, namaži žival in čez nekaj časa namazano mesto operi s cunjo ali s krtačico.

Pepel od cigar je priznano sredstvo za čiščenje zlatih, srebrnih, medeninastih in cinastih predmetov.

Petrolejka gori svetleje, če vržemo v petrolej nekoliko naftalina. Vsakih 14 dni je treba ta postopek obnoviti.

Madeži od sveče na lesenem pohištvu se odstranjujejo s cunjico, ki smo jo namočili v olju.

Brezov čaj pij, če si bolan na ledvicah.

Svež kruh se lepo reže, če prej pomočiš nož v krop.

Precej premoga prihraniš, če ga v peči ne polagaš na žerjavico, temveč pred njo.

Jedi ne pogrevaj neposredno na vroči štedilnikovi plošči ali na ognju, temveč v sopari oziroma v kropu. Vsaka tako pogreta jed ohrani svoj prvotni okus.

Ali so jajca sveža, doženeš najbolje in najlažje, če jih položiš v močno slano vodo. Če se jajce potopi na dno, je sveže, če pa plava na vrhu, je staro.

Škripanje čevljev odpraviš, če namažeš čevlje znotraj in zunaj po podplatih z ricinovim oljem in jih postaviš za nekaj ur v plitvo posodo, v kateri stoji zelo slana voda 1 cm visoko.

Poravnajte naročnino!

Izdaja: Konzorcij »Edinosti«. Odgovarja za izdajatelja in uredništvo Drago Kornhauser, Ljubljana, Šelenburgova ul. 7. — Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani predstavnik A. Kolman, Masarykova c. 14/IV.